

■ ■ عَيْنَ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٢٦ - ٣٥)

- ٢٦- ﴿ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا ۚ ﴾: بگو ای اهل کتاب.....
- ١) بشتابید بطرف آن کلمه‌ای که بین همه ما برابر می‌باشد، فقط الله را پرستش می‌کنیم و هیچ کس را با او شریک نمی‌کنیم!
- ٢) بسوی کلمه‌ای بشتابیم که بین شما و ما یکسان می‌باشد، فقط خداوند را پرستش کنیم و کسی را شریک او قرار ندهیم!
- ٣) بسمت سخنی بیایید که بین ما و شما یکسان است، اینکه جز الله را نپرستیم و چیزی را شریک او قرار ندهیم!
- ٤) بیایید بطرف آن سخن که بین همگی ما برابر است، بجز خدا کسی را نپرستیم و برای او شریکی قائل نشویم!
- ٢٧- ﴿ إِنْ تَجَالَسْنَ مِنْ يَعْمَلِ بِالْعَدْلِ دَائِمًا، لَأَحْبِلَنَّ لَكَ إِلَّا أَنْ تَكُونَ عَادِلًا! ۙ ﴾:
- ١) اگر پیوسته هم‌نشین کسی باشی که به عدل رفتار می‌کند، چاره‌ای نداری مگر اینکه عادل باشی!
- ٢) اگر با کسی هم‌نشینی کردی که پیوسته به عدل عمل می‌کند چاره‌ای جز اینکه عادل بشوی نیست!
- ٣) اگر پیوسته با کسی هم‌نشین شوی که به عدالت رفتار می‌کند، هیچ چاره‌ای جز اینکه عادل بشوی نیست!
- ٤) اگر با کسی هم‌نشینی کنی که همیشه به عدالت عمل می‌کند، هیچ چاره‌ای نداری مگر اینکه عادل باشی!
- ٢٨- ﴿ أَلَيْسَ لَنَا الْحَرَارَةُ وَالضِّيَاءُ كَشَمْسٍ جَدْوَتْهَا مُسْتَعْرَةٌ، لَذَلِكَ تَتَمَوُّ أَرْهَازَ أَفْكَارِنَا وَ هِيَ تُزَيِّنُنَا! ۙ ﴾:
- ١) تو چون خورشیدی که اخگر آن فروزان است به ما گرما و نور می‌بخشی، بدان سبب شکوفه‌های افکار ما می‌رویند و آنها ما را زینت می‌دهند!
- ٢) وجود تو شعله‌های فروزان خورشیدی است که به ما گرما و نور می‌بخشد، تا بخاطرش در حالی که ما را زینت می‌دهند، افکارمان شکوفا شود!
- ٣) تو خورشیدی هستی که با شعله‌های فروزان خود گرما و نوری به ما عطا می‌کند، که بخاطر آن شکوفه‌های فکر ما رشد می‌کند درحالی که با آن مزین می‌شویم!
- ٤) وجودت چون خورشیدی است که اخگرش فروزان می‌باشد و گرما و نورش به ما عطا می‌شود، بدین سبب شکوفه‌های فکر ما رشد کرده بدان مزین می‌شویم!
- ٢٩- ﴿ الْفَائِزُ هُوَ الَّذِي يُعَيِّنُ لِنَفْسِهِ قَائِمَةً مِنَ الْمَشَى وَالْأَهْدَافَ الَّتِي يَسْتَطِيعُ أَنْ يَقُومَ بِهَا وَ يَقَرَّرَ أَنْ لَا يَضَيِّعَ وَقْتَهُ لَيْدًا! ۙ ﴾: برنده کسی است که برای خود.....
- ١) ستونی از آرزوها و هدفهایی را تعیین کند که بشود آنها را انجام داد، و قرار می‌گذارد که هیچگاه فرصتش را تباه نمی‌کند!
- ٢) فهرستی از آرزو و اهداف را که می‌تواند انجام دهد، برابر خود قرار می‌دهد، و تصمیم می‌گیرد که هیچگاه وقتش هدر نرود!
- ٣) فهرستی از آرزوها و اهدافی را تعیین می‌کند که می‌تواند آنها را انجام دهد و تصمیم می‌گیرد که هرگز وقتش را تلف نکند!
- ٤) ستون آرزوها و هدفها را مشخص کند، آنها را تعیین می‌کند که می‌تواند برای انجامش اقدام کند و قرار بگذارد که هرگز فرصتش هدر نرود!

۳۰- « بنظرة واحدة على حياة العلماء ندرک أن اكتشافاتهم لم تتحقق بالمتى، و إنما تُصنع المعجزات بإرادتهم القوية! »:

- ۱) تنها یک نگاه به زندگی دانشمندان به ما می‌فهماند که اکتشافات آنها با تمنیاتشان بدست نمی‌آید، بلکه به اراده قوی آنها معجزه‌ها ساخته می‌شود
- ۲) با یک نگاه به زندگی دانشمندان درک می‌کنیم که کشفیات آنها با آرزوها محقق نشده است، و معجزات فقط با اراده محکم آنها، ساخته می‌شود
- ۳) با نگاهی یکسان به حیات علماء خواهیم فهمید که اکتشافات آنها با آرزوها برآورده نمی‌شود، و فقط با اراده‌ای قوی است که معجزه می‌سازد
- ۴) با نگاهی واحد به حیات علماء درک کرده‌ایم که کشفیات آنها با آرزو محقق نشده، بلکه فقط اراده محکم آنهاست که معجزه می‌سازد

۳۱- « هذه المرأة نموذج بين المستشرقين، إنها قد حاولت طول عمرها لبناء جسر بين الثقافات الإنسانية! »:

- ۱) این زن انگویی است در میان مستشرقین، او طول عمرش را در برپایی پل میان تمدنهای انسانی تلاش کرده است
- ۲) این زن میان مستشرقان انگو است، او قطعاً طول عمرش را برای بنای پلی میان فرهنگهای انسانی تلاش کرده است
- ۳) این زن بین شرق‌شناسان نمونه‌ایست، وی در طول عمر خود بخاطر برپا کردن پل بین فرهنگهای انسانی تلاش کرده است
- ۴) این زن در میان خاورشناسان نمونه است، او در طول عمرش برای ساختن پلی بین فرهنگهای انسانی تلاش کرده است

۳۲- « التعلیم الصحیح هو الَّذی یُعَلِّم الإنسان کیف یفکر و کیف یغیر نفسه و کیف یواجه المشاكل و الصعوبات الكثيرة! »:

- ۱) آموزشی صحیح است که انسان یاد بگیرد چطور تفکر کند و چطور خود را تغییر دهد و چطور با مشکلات و سختی‌های بسیار برخورد کند
- ۲) آموزش صحیح آن است که به انسان می‌آموزد چگونه بیاندیشد و چگونه خود را تغییر دهد و چگونه با مشکلات و سختی‌های بسیار مواجه شود
- ۳) تعلیمی صحیح است که چگونه فکر کردن و عوض کردن خویشتن خویش را به انسان آموخته، بتواند چگونگی برخورد با مشکلات و سختی‌های زیاد را یاد دهد
- ۴) تعلیم صحیح همان است که انسان در آن چطور تفکر کردن و چطور تغییر دادن خویشتن را یاد بگیرد و دریابد چگونه با مشکلات و سختی‌های فراوان روبرو شود

۳۳- عین الصحیح:

- ۱) إن رأیت أن کلَّ أصدقائك یتحركون فی جهة تخالف طریقك: اگر دیدی که همه دوستانت در جهتی که با راه تو مخالف است حرکت می‌کنند،
- ۲) و هو طریق إنك اخترته بعد تفکر و دقة و تؤمن به ایماناً: حال آنکه راهی که تو با فکر و دقت انتخاب کرده‌ای و بشدت به آن ایمان داری،
- ۳) فلا تتردد فیہ أبداً و إن كنت وحيداً، و استمرر فیہ بجد: پس هرگز در آن اندیشه، تردید به خود راه مده، حتی اگر تنها بودی، و با جدیت آن را ادامه بده،
- ۴) فقد تكون الوحدة خيراً من العیشة لإرضاء الآخرين: قطعاً تنهایی برای تو بهتر از زندگی کردن برای کسب رضایت دیگران است!

۳۴- عَيْنُ الْخَطَا:

- (۱) كُلُّ مَا نَقُومُ بِهِ يَشْهَدُ عَلَيَّ عَقْلًا وَ خَلْقًا: هر چه را انجام دهیم، بر عقل و آفرینش ما شهادت می‌دهد!
- (۲) أَعْفُوا عَنِ سَيِّئَاتِ الْأَخْرَيْنِ كَمَا تُحِبُّونَ أَنْ يُعْفَرَ لَكُمْ: از دیگران بگذرید همانگونه که دوست می‌دارید از بدیهای شما بگذرند!
- (۳) خَيْرُ الْعَمَلِ مَا نَفَعَ وَ خَيْرُ الْهُدَى مَا أُتَّبِعَ: بهترین عمل چیزی است که سود رساند و نیکوترین هدایت چیزی است که پیروی شدا!
- (۴) الْحَرِيَّةُ كَأَنَّهَا شَمْسٌ يَجِبُ أَنْ تَطَّلَعَ فِي بَاطِنِ كُلِّ شَخْصٍ: آزادی گویی خورشیدی است که باید در درون هر کسی طلوع کند!
- ۳۵- « از آنچه نمی‌خورید به مسکینان مخورانید! »:

- (۱) لَا تَطْعَمُوا الْمَسَاكِينَ مِمَّا لَا تَأْكُلُونَ! (۲) لَا تَأْكُلُوا لِلْمَسَاكِينِ مِمَّا لَا تَطْعَمُونَ!
- (۳) مِنَ الَّذِي لَا تَأْكُلُونَ لَا تُعْطُوا الْمَسَاكِينَ! (۴) مِمَّا لَا تَأْكُلُونَ لَا تُعْطُوا لِلْمَسَاكِينِ!

■ ■ ■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۳۶ - ۱۲) بِمَا يَنْسَابُ لِلنَّصِّ:

اِنَّ فِضْلَ الْكَثِيرِ مِنَ الطَّلَابِ يَعُودُ اِلَى عَدَمِ قَابِلِيَّةِ الطَّلَابِ لَتَعْلَمَ الْمَادَّةَ الَّتِي يَدْرُسُهَا! فَيُمْكِنُ اَنْ نَجْمَعَ اَسْبَابَ هَذِهِ الْمَشْكَلَةِ فِي كَلِمَةِ « اَلْم ». فَالْهَمْزَةُ مَأْخُوذَةٌ مِنْ بَدَايَةِ فِعْلِ « اَكْرَهُ »؛ فَاِنَّ الْكَثِيرَ مِنَ الدَّرْسِيِّنَ لَا يَهْتَمُّونَ بِالْمَادَّةِ الدَّرْسِيَّةِ الْمَعِيَّةِ لِأَنَّهُمْ يَكْرَهُونَهَا! وَ « اللام » اِشْرَارَةٌ اِلَى « لَا تَرْتَبِطُ بِي ». « لَا اُحِبُّ » وَ ... وَ « الْمِيم » اِلَى كَلِمَةِ « مَسْتَحِيلٌ » * الَّتِي تُعْنِي اَنَّ الطَّلَابَ يَجِدُ مَا فِي الْمَادَّةِ صَعُوبَةً لِأَنَّهُمْ لَا يَدْرِكُهَا!

وَ اَمَّا حَلُّ هَذِهِ الْقَضِيَّةِ فَابْتِهَاجُ الْاِنْسَانِ نَفْسَهُ. فَيَلْزِمُ عَلَيْهِ اَنْ يَبْدَأَ بِحَوَارٍ: مَا هِيَ فَائِدَةُ مَادَّةِ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ مِثْلًا؟! ... ثُمَّ يَسْعَى اَنْ يَجِدَ الْجَوَابَ: بِهَا اَتَعَرَّفُ عَلَى ثِقَافَةِ مَجْتَمَعِي الدِّيْنِيَّةِ الَّتِي تَجَلَّتْ فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ وَ الرِّوَايَاتِ. وَ فِي نَفْسِ الْوَقْتِ اَسْتَطِيعُ اَنْ اُطَّلِعَ عَلَى ثِقَافَتِي الْاِيْرَانِيَّةِ. لِأَنَّ اللُّغَةَ الْفَارْسِيَّةَ مَمْرُوجَةٌ بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ. اِضَافَةً اِلَى ذَلِكَ اِنَّ هَذِهِ الْمَادَّةَ تَقْدِرُ اَنْ تَفْتَحَ عَيْنُنَا نَحْوَ مَجَالَاتٍ غَيْرِ ثِقَافِيَّةٍ اَيْضًا لِأَنَّ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ لُغَةٌ حَيَّةٌ ... فَهَكَذَا نَقَلُّ مِنَ شِدَّةِ الْاَمْرِ!

* مَسْتَحِيلٌ: مَحَالٌ

۳۶- عَيْنُ الْمَوْضُوعِ الَّذِي لَمْ يُذْكَرْ فِي النَّصِّ:

- (۱) دور الطلّاب في حلّ مشكلاته الدرسيّة. (۲) العلاقة و الارتباط بين اللغة و الثقافة.
- (۳) بيان طريقة تقدّم الطلّاب في دراستهم. (۴) أسباب و علل صعوبة الدروس.

۳۷- عَيْنُ الْأَقْرَبِ مِنَ النَّصِّ:

- (۱) اَطْلُبِ الْعِلْمَ وَ لَا تَكْسَلْ فَمَا اُبْعِدُ * الْخَيْرَ عَلَيَّ اَهْلُ الْكَمَلِ!
- (۲) اِيْهَذَا الشَّاكِي وَ مَا بِكَ دَاءٌ كُنْ جَمِيلاً تَرَّ * الْوُجُودَ جَمِيلاً!
- (۳) ﴿ اِنَّ اِلَهًا لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوْا مَا بِاَنْفُسِهِمْ ﴾
- (۴) ﴿ وَ الَّذِيْنَ جَاهَدُوْا فَاِنَّا لَنَهْدِيْهِمْ سَبِيْلًا ﴾
- * مَا اُبْعِدُ: كَثُرَ الْبُعْدُ * تَرَّ: تَرَى

۳۸- عَيْنُ الصَّحِيْحِ:

- (۱) كان أدباؤنا القدماء يعرفون اللغة العربية جيّداً!
- (۲) اللغة العربية هي لغة ثقافية فقط و ليست تجارية!
- (۳) لا يمكن التكلّم باللغة الفارسيّة إلاّ بفهم اللغة العربيّة!
- (۴) تعلّم الأدب الفارسي و إدراكه لا يحتاج إلى تعلّم اللغة العربيّة!

- ۳۹- عین الصحیح: نقلیل صعوبة القضايا ب.....
 (۱) الفهم و الممارسة. (۲) تعلّمها. (۳) تسهیلها. (۴) السؤال و الجواب.
 ■ عین الخطأ فی الإعراب و التحلیل الصرفی (۱۰ - ۴۲)

- ۴۰- « یكروهن »:
 (۱) مجرد ثلاثی - متعدّد / فعلٌ و مع فاعله جملة فعلیة، و ضمیر «ها» مفعوله
 (۲) للجمع الغائب - مزید ثلاثی (من باب إفعال) - متعدّد / فعلٌ و مع فاعله جملة فعلیة
 (۳) مضارع - للجمع المذكر الغائب - مجرد ثلاثی - متعدّد - معلوم / مع فاعله جملة فعلیة و خبر «أن»
 (۴) مضارع - ماضیه «كره» - مجرد ثلاثی و حروفه كلّها أصلیة - معلوم / مفعوله ضمیر «ها»
 ۴۱- « نُقلل »:
 (۱) فعل مضارع - للمتكلم مع الغير - مزید ثلاثی - معلوم / فعلٌ و مع فاعله جملة فعلیة
 (۲) مزید ثلاثی بزيادة حرف واحد من باب تفعیل - ماضیه «قلل» علی وزن «فعل»
 (۳) للمتكلم مع الغير - مزید ثلاثی من باب «تفعل» / فعلٌ و مع فاعله جملة فعلیة
 (۴) حروفه الأصلیة «ق ل ل» و له حرف واحد زائد من باب تفعیل
 ۴۲- « الدارسین »:
 (۱) اسم - معرّف بآل - معرب / مجرور بحرف «من»، من الدارسین: جار و مجرور
 (۲) اسم - جمع سالم للمذكر - اسم فاعل (فعله «درس») / مجرور بالكسرة بحرف الجر
 (۳) جمع سالم للمذكر - اسم المفعول من فعله: مدروس / مجرور بحرف الجر و لیس خبر «إن»
 (۴) جمع سالم للمذكر - اسم فاعل (فعله مجرد ثلاثی: درس) - معرّف بآل / مجرور بالياء بحرف الجر

■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (۱۳-۵۰)

- ۴۳- عین الخطأ فی ضبط حركات الحروف:
 (۱) من أخلاق الجاهل الإجابة قبل أن یسمع و المعارضة قبل أن یفهم!
 (۲) الطین ترابٌ مُختلَبٌ بالماء، و قد یسمی بذلك و إن زالت عنه الرطوبة!
 (۳) لما أطلقها النبئی (ص) رجعت إلى أخيها و هو رئیس قومه بعد وفاة أبيه!
 (۴) بلادنا غنیة بالنفط و الغاز، و هي تُصدّر قسماً منهما إلى البلدان الصناعیة!
 ۴۴- عین الخطأ عن توضیح المفردات التالية:
 (۱) الخداع: ما یخالف الصدق!
 (۲) الصمّت: أقوى الكلام أمام الجاهل!
 (۳) البكماء: من لا تقدر أن تسمع الأصوات!
 (۴) العلم: خیر الدواء لداء أصحاب الخرافة!
 ۴۵- عین المناسب فی المفهوم: « أفضل أخلاق الرجال التقصّل! »:
 (۱) لو كنت فظاً لأنفضّ الناس من حولك!
 (۲) إنما الفضل للعقل السليم، و الفاضل كآته خُلق من ذهب!
 (۳) نیکی کنی بجای تو نیکی کنند باز و ر بد کنی بجای تو از بد بتر کنند!
 (۴) بدی را بدی سهل باشد جزا و امر مردی احسن إلى من أساء!

٤٦ - عَيْنُ فِعْلًا لَيْسَ فِيهِ مِنَ الْحُرُوفِ الزَّائِدَةِ:

- ١) تُرْفَعُ أَيْدِينَا فِي الصَّفِّ لِلسُّؤَالِ مِنَ الْمَعْلَمِ بَعْضَ الْأَحْيَانِ!
- ٢) يُسَخِّطُ الظَّالِمُ رَيْبًا الَّذِي هُوَ نَاصِرٌ لِمَنْ لَا نَاصِرَ لَهُ!
- ٣) تُثْمَرُ الْأَشْجَارُ فِي الْفُصُولِ الْمَخْتَلِفَةِ بِأَنْوَاعِهَا!
- ٤) يُرْتَدُّ الطُّلَّابُ إِلَى صَالَةِ أُخْرَى لِأَدَاءِ الْإِمْتِحَانِ!

٤٧ - عَيْنُ مَا لَيْسَ فِيهِ اسْمٌ الْمِبَالِغَةُ:

- ١) نَقَّارُ الخَشَبِ جَوَّالٌ فِي تِلْكَ الْعَابَةِ!
- ٢) إِنَّ الْعَمَالَ الْإِيرَانِيِّينَ نَشِيطُونَ!
- ٣) تُجَذِّبُ الْمَنَاطِرُ الْخَلَابِيَةَ السَّائِحِينَ إِلَيْهَا!
- ٤) إِنَّ الرِّزَاقَ الرَّحِيمَ يَرْزُقُ الْمَخْلُوقَاتِ كُلَّهَا!

٤٨ - عَيْنُ اسْمًا عَلَامَةً نَصَبِهِ « الْبِئَاءُ »:

- ١) إِنَّ النَّاهِينَ عَنِ السَّيِّئَاتِ يَجِبُ أَنْ يَجْتَنِبُوهُمَا أَنْفُسَهُمْ!
- ٢) أَمَرْنَا قَائِدَنَا بِأَنْ نُطْعِمَ الْفُقَرَاءَ وَالْمَسَاكِينَ مِمَّا نَأْكُلُ وَنَلْبَسُ!
- ٣) رَأَيْتُ فِي دِكَانٍ فُسَاتِينَ بِالْوَانِ مَخْتَلِفَةً وَاشْتَرَيْتُ وَاحِدًا مِنْهَا!
- ٤) إِنَّ الدَّلَّافِينَ تُسَاعِدُ الْإِنْسَانَ فِي كَشْفِ مَا تَحْتَ الْمَاءِ مِنَ الْعَجَائِبِ!

٤٩ - عَيْنُ الْخَطَأِ فِي بِنَاءِ الْمَجْهُولِ:

- ١) اسْتَرْجِعِ التَّلْمِيذُ الْكِتَابَ مِنِّي ← اسْتَرْجِعِ الْكِتَابَ مِنِّي!
- ٢) أَطْلُقِ الْأَمِيرُ الْأَسِيرَ بِالرَّافَةِ ← أَطْلُقِ الْأَسِيرَ بِالرَّافَةِ!
- ٣) خَيْرُ نَزْوُلِ الْأَسْمَاكِ لِلنَّاسِ سِنَوَاتٍ طَوِيلَةٌ ← خَيْرُ النَّاسِ سِنَوَاتٍ طَوِيلَةٌ!
- ٤) يَجْذِبُ هَذَا الْأَثْرَ الْجَمِيلَ السَّائِحِينَ مِنْ كُلِّ الْعَالَمِ ← يُجَذِّبُ السَّائِحِينَ مِنْ كُلِّ الْعَالَمِ!

٥٠ - عَيْنُ مَا لَيْسَ فِيهِ الْمَنَادِيُّ:

- ١) دَاوُدُ أَرْشِدُ النَّاسِ كَمَا أَمَرَكَ اللَّهُ!
- ٢) دَاوُدُ كُنْتُ مِنْ خَلْفَاءِ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ!
- ٣) دَاوُدُ هُوَ النَّبِيُّ الَّذِي أَلْحَانُهُ مَشْهُورَةٌ!
- ٤) دَاوُدُ كَانَ صَبْرَكَ جَمِيلًا فِي إِطَاعَةِ اللَّهِ!